

Na podlagi 28. člena zakona o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 - prečiščeno besedilo, 47/04 - ZdZPZ, 61/06 - ZBioP in 16/08) izdaja ministrica za zdravje

P R A V I L N I K
o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi

1. člen
(splošne določbe)

(1) Ta pravilnik v skladu z Direktivo Sveta 67/548/EGS z dne 27. junija 1967 o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih snovi (UL L št. 196 z dne 16.8.1967, str.1), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2006/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o spremembi Direktive Sveta 67/548/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih snovi z namenom prilagoditve Uredbi (ES) št. 1907/2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije (UL L št. 136 z dne 29.5.2007, str.281-282); v nadaljnjem besedilu: Direktiva 67/548/EGS), določa razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih snovi in snovi, ki po določbah 6., 7. in 8. člena tega pravilnika sicer niso nevarne, vendar pa lahko v določenih primerih predstavljajo nevarnost za uporabnika.

(2) Za razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih snovi se uporabljajo tudi določbe pravilnika o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih pripravkov (Uradni list RS, št. 67/05, 137/06 in; v nadaljnjem besedilu: pravilnik o nevarnih pripravkih) in priloge Direktive 1999/45/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 1999 o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih pripravkov (UL L št. 200 z dne 30.7.1999, zadnjič spremenjene z Direktivo Komisije 2006/8/ES z dne 23. januarja 2006 o spremembi, zaradi prilagoditve tehničnemu napredku, prilog II, III in V k Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 1999/45/ES o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih pripravkov (UL L št. 19 z dne 24.1.2006, str.12) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 99/45/ES).

2. člen
(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen kot izrazi, uporabljeni v Zakonu o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 - prečiščeno besedilo, 47/04 - ZdZPZ, 61/06 - ZBioP in 16/08; v nadaljnjem besedilu: ZKem).

I. RAZVRŠČANJE

3. člen
(ugotavljanje nevarnih lastnosti)

(1) Ugotavljanje nevarnih lastnosti snovi temelji na določanju:

- fizikalno-kemijskih lastnosti,
- zdravju nevarnih lastnosti,
- okolju nevarnih lastnosti.

Navedene lastnosti se ugotavljajo v skladu s 6., 7. in 8. členom tega pravilnika. Vzorci snovi, na podlagi katerih se v laboratorijih ugotavljajo te nevarne lastnosti, morajo biti v taki obliki, kot se dajejo v promet.

(2) Nevarne snovi iz drugega odstavka 3. člena pravilnika o nevarnih pripravkih, ki so prisotne v pripravku kot nečistote ali kot dodatki in so razvrščene kot nevarne za zdravje in/ali okolje se upoštevajo pri razvrstitvi snovi takrat, kadar so njihove koncentracije enake ali večje od koncentracij iz preglednice v tretjem odstavku 3. člena pravilnika o nevarnih pripravkih, oziroma od koncentracij v prilogi I Direktive 67/548/EGS ali v delu B priloge II ali priloge III Direktive 99/45/ES, če so tam navedene manjše koncentracije razen, če v prilogi V Direktive 99/45/ES ni določeno drugače.

4. člen

(splošna merila za razvrščanje in označevanje)

(1) Snov se na podlagi njenih specifičnih nevarnih lastnosti razvrsti v skupine iz 10. točke 2. člena ZKem.

(2) Splošna merila razvrščanja in označevanja snovi so navedena v prilogi VI Direktive 67/548/EGS, razen kadar se uporabljajo druga merila, navedena v 6., 7. ali 8. členu tega pravilnika oziroma v prilogah pravilnika o nevarnih pripravkih.

(3) Pravne in fizične osebe, ki opravljajo proizvodnjo ali dajejo v promet nevarne snovi iz seznama EINECS, ki pa še niso uvrščene v prilogo I Direktive 67/548/EGS, so dolžne izvesti ustrezne poizvedbe, s katerimi pridobijo že obstoječe podatke o lastnostih teh snovi in o njihovem vplivu na zdravje ljudi in okolje. Ko je snov uvrščena v prilogo I Direktive 67/548/EGS, se jo razvrsti in označi v skladu z določbami te priloge.

(4) Za teste na snoveh, ki se opravijo na podlagi tega pravilnika se upoštevajo določbe 13. člena Uredbe (ES) št. 1907/2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/769/EGS in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L št. 396 z dne 30.12.2006, str.1, v nadaljnjem besedilu: Uredba 1907/2006/ES).

(5) Nekaterne nevarne snovi iz priloge I Direktive 67/548/EGS so navedene tudi z mejnimi koncentracijami ali z drugimi parametri. To omogoča ugotavljanje nevarnosti za zdravje ljudi in okolje pri pripravkih, ki vsebujejo te nevarne snovi oziroma pri snoveh, kjer te snovi nastopajo kot nečistote.

5. člen

(nečistote, dodatki in posamezne sestavine v manjših koncentracijah)

(1) Pri razvrščanju snovi iz petega odstavka prejšnjega člena, se upoštevajo tudi nečistote, dodatki ali posamezne sestavine, če je koncentracija, izražena v masnih deležih, posamezne izmed njih enaka ali presega:

- 0,1%, če je snov kot nečistota, dodatek ali posamezna sestavina razvrščena kot zelo strupena (T⁺) ali strupena (T) (tudi rakotvorne snovi iz skupine 1 ali 2, mutagene snovi iz skupine 1 ali 2 ter snovi, strupene za razmnoževanje iz skupine 1 ali 2);
- 1,0%, če je snov kot nečistota, dodatek ali posamezna sestavina razvrščena kot zdravju škodljiva (X_n), jedka (C) ali dražilna (X_i) (tudi snovi, ki povzročajo preobčutljivost, rakotvorne

snovi iz skupine 3, mutagene snovi iz skupine 3 ter snovi, strupene za razmnoževanje iz skupine 3).

(2) Če priloga I Direktive 67/548/EGS ali pravilnik o nevarnih pripravkih določa nižje mejne koncentracije posamezne nevarne snovi kot nečistote, dodatka ali sestavine kakor so določene v prejšnjem odstavku, se upoštevajo te nižje mejne koncentracije.

6. člen (ugotavljanje fizikalno-kemijskih lastnosti)

(1) Nevarne fizikalno-kemijske lastnosti snovi (eksplozivno, oksidativno, zelo lahko vnetljivo, lahko vnetljivo ali vnetljivo) se ugotavljajo na podlagi podatkov pridobljenih po določbah priloge VI Direktive 67/548/EGS in po določbah 12. in 13. člena Uredbe 1907/2006/ES.

(2) Če se podatki o fizikalno-kemijskih lastnostih snovi, pridobljeni z uporabo, ne ujemajo s podatki, pridobljenimi v preizkusnih metodah iz priloge V Direktive 67/548/EGS, se take snovi razvrstijo v skladu z resnično nevarnostjo, ki jo predstavljajo za zdravje ljudi. Določbe tega odstavka ne veljajo za organske perokside.

7. člen (ugotavljanje nevarnosti za zdravje)

(1) Nevarnosti, ki jih snov lahko predstavlja za zdravje, se ugotavljajo na podlagi podatkov pridobljenih po določbah priloge VI Direktive 67/548/EGS in po določbah 12. in 13. člena Uredbe 1907/2006/ES.

(2) Ponovna razvrstitev snovi se ne izvede, če obstaja znanstveno potrjena domneva, da s ponovnim ugotavljanjem nevarnosti ne prihaja do spremembe razvrstitve.

8. člen (ugotavljanje okolju nevarnih lastnosti)

(1) Nevarnosti, ki jih snov predstavlja za okolje, se ocenjujejo po določbah priloge VI Direktive 67/548/EGS in po določbah 12. in 13. člena Uredbe 1907/2006/ES.

(2) Ponovna razvrstitev snovi se ne izvede, če obstaja znanstveno potrjena domneva, da s ponovnim ugotavljanjem nevarnosti ne bo prišlo do spremembe razvrstitve.

II. PAKIRANJE

9. člen (pakiranje)

(1) Nevarne snovi v smislu 1. člena tega pravilnika in priloge VI Direktive 67/548/EGS morajo biti pakirane v skladu z naslednjimi pogoji:

- a) Embalaža mora biti načrtovana in izdelana tako, da onemogoča nehoteno izhajanje vsebine; ta zahteva pa se ne upošteva, kadar so predpisane posebne varnostne priprave.
- b) Materiali, iz katerih sta izdelana embalaža in zapiralo, ne smejo biti občutljivi na vsebino in ne smejo reagirati z njo oziroma tvoriti nevarnih produktov.
- c) Embalaža in zapirala morajo biti dovolj močni in trdni, da pri pričakovanih napetostih in silah med prevozom in ravnanjem ne popustijo.

č) Embalažne enote, ki se lahko ponovno zaprejo oziroma se zapirajo z zamenljivimi zapirali in pripadajoča zapirala morajo biti izdelana tako, da se lahko vsakokrat ponovno tesno zaprejo, ne da bi po tem vsebina iz njih prosto izhajala.

d) Vsaka embalažna enota, ki je v splošni uporabi in vsebuje snov, ki je v skladu s tem pravilnikom razvrščena kot zelo strupena (T⁺), strupena (T) ali jedka (C), mora biti, ne glede na njeno velikost, zaprta s posebnim zapiralom varnim za otroke, ter mora nositi otipno opozorilo na nevarnost, v skladu z zahtevami iz priloge I tega pravilnika.

Zahteve te točke ne veljajo za aerosole in posode, opremljene z zapečatenim razprševalnim mehanizmom, ki vsebuje snovi, ki so nevarne pri aspiraciji (Xn, R65) in so razvrščene ter označene skladno z določili točke 3.2.3 priloge VI Direktive 67/548/EGS.

e) Vsaka embalažna enota, ki je v splošni uporabi in vsebuje snov, ki je v skladu s tem pravilnikom razvrščena kot zdravju škodljiva (Xn), zelo lahko vnetljiva (F⁺) ali lahko vnetljiva (F) mora, ne glede na njeno velikost, nositi otipno opozorilo na nevarnost, v skladu z zahtevami iz priloge I tega pravilnika.

Zahteve te točke ne veljajo za aerosole, ki so razvrščeni kot zelo lahko vnetljivi (F⁺) ali lahko vnetljivi (F).

f) Embalažne enote z nevarno snovjo, ki je v splošni uporabi, ne smejo imeti:

– oblike in grafičnih dekoracij, ki bi utegnile privabljati ali vzbujaati dejavno radovednost otrok ali zavajati uporabnika in

– oblike, grafičnih dekoracij in označb, ki se navadno uporabljajo za živila, krmila, zdravila in kozmetične proizvode ipd.

(2) Otipna opozorila in zapirala morajo ustrezati tehničnim specifikacijam, ki so navedene v A in B delu priloge I tega pravilnika.

(3) Embalaža, ki je namenjena prevozu nevarnih snovi po železnici, cesti, notranjih plovnih poteh, po morju ali zraku, mora biti v skladu z določbami točk a, b in c prvega odstavka tega člena ter v skladu s predpisi o prevozu nevarnega blaga.

III. OZNAČEVANJE

10. člen

(označevanje)

(1) Nevarne snovi v smislu 10. točke 2. člena ZKem, se lahko dajejo v promet le, če so označene v skladu z zahtevami tega člena in 7. točke priloge VI Direktive 67/548/EGS.

(2) Na vsaki embalažni enoti nevarne snovi morajo biti jasno, čitljivo in neizbrisno navedeni naslednji podatki:

a) kemijsko ime nevarne snovi,

b) ime, polni naslov in telefon pravne ali fizične osebe, ki daje nevarno snov v promet v Republiki Sloveniji,

c) grafični znak (simbol) za nevarnost, črkovni znak za nevarnost (ki ni obvezen, je pa priporočljiv), napis za opozarjanje na nevarnost,

č) standardna opozorila R (stavki R),

d) standardna obvestila S (stavki S),

e) snovi pripadajoče EC številu in besedilo "označeno po EC", če je snov navedena v prilogi I Direktive 67/548/EGS in označena v skladu z navedeno prilogo,

f) nominalna količina snovi v pakiranju, če je namenjena splošni uporabi.

(3) Prepovedano je vsako označevanje nevarnih snovi, ki jih obravnava ta pravilnik, z besedami "nestrupeno", "nenevarno", "neškodljivo", "ne onesnažuje okolja", "ekološko sprejemljivo", niti z nobeno drugo izjavo, ki bi nakazovala, da snov ni nevarna.

(4) Snovi, ki še niso popolnoma preizkušene, se smejo dajati v promet le izjemoma in morajo imeti na embalaži in v navodilu za uporabo dobro viden in neizbrisen napis: "Pozor – snov še ni popolnoma preizkušena.". Take snovi se smejo dajati v promet le pod posebnimi pogoji, določenimi v predpisu o prijavi nove snovi.

11. člen
(izvedba označevanja)

(1) Kadar se podatki iz prejšnjega člena navajajo na etiketi na embalaži, mora biti ta trdno pritrjena na eno ali več strani embalaže tako, da se podatki ne dajo izbrisati in so čitljivi, ko je embalaža normalno postavljena. Etiketna kot del celotne informacije na embalaži mora imeti naslednje dimenzije:

volumen embalaže	dimenzije etikete (v mm)
od 125 mililitrov ali manj več kot 125 mililitrov do 3 litrov več kot 3 do 50 litrov več kot 50 do 500 litrov nad 500 litrov	v skladu z velikostjo embalaže najmanj 52 x 74 najmanj 74 x 105 najmanj 105 x 148 najmanj 148 x 210

Vsak simbol mora pokrivati najmanj eno desetino površine etikete in ne sme biti manjši od 1cm².

Etikete z zgoraj navedenimi merami so namenjene predstavitvi samo tistih podatkov, ki jih predpisuje ta pravilnik, če je potrebno, pa tudi dodatnih podatkov za varovanje zdravja človeka in okolja. Ostale informacije in druga pojasnila, ki morajo biti navedena na embalaži v skladu z drugimi predpisi, se navedejo izven dela površine, določene v tem členu.

(2) Kadar so predpisani podatki neodstranljivo natisnjeni na embalažno enoto, etikete niso potrebne.

(3) Barva podlage in grafična izvedba etikete (ali površine na embalaži), morata biti taki, da črna in oranžno-rumena barva simbola in ostalega besedila jasno izstopata iz ozadja.

(4) Vsi pisni podatki, ki morajo biti na etiketi oziroma na embalaži v skladu s prejšnjim členom, morajo biti take barve, da jasno izstopajo z barvne podlage. Velikost in širina črk ter razmaki med njimi morajo biti taki, da so napisi čitljivi brez težav. Posebne določbe o videzu in dimenzijah podatkov na etiketi oziroma na embalaži, so navedeni v prilogi VI Direktive 67/548/EGS.

(5) Kadar se daje nevarna snov v promet v Republiki Sloveniji, morajo biti podatki navedeni v skladu s prejšnjim členom v slovenskem jeziku. Ne glede na to, so nevarne snovi za industrijsko in laboratorijsko uporabo lahko izjemoma opremljene le z napisi v tujem jeziku, če so vsi, ki z njimi ravna, na drug primeren način seznanjeni z njihovimi nevarnostmi.

(6) Šteje se, da so določbe tega pravilnika glede označevanja izpolnjene, če je:

- a) zunanja ovojnica oziroma transportna embalaža nevarne snovi, ki je sestavljena iz ene ali več enakih prodajnih podenot, označena v skladu z mednarodnimi predpisi, ki veljajo za prevoz nevarnega blaga in ko so notranje podenote označene v skladu s tem pravilnikom ali
- b) v primeru ene same (samostojne) embalažne enote, je ta označena v skladu:

– z mednarodnimi predpisi, ki veljajo za prevoz nevarnega blaga in obenem v skladu s točkami a), b), č), d), e) in f) drugega odstavka prejšnjega člena. in s posebnimi določbami iz priloge VI Direktive 67/548/EGS (npr. za posebne načine pakiranja kot so premične plinske posode).

12. člen (izjeme pri označevanju in pakiranju)

(1) Pri snoveh, ki so nevarne v smislu določb 6., 7. ali 8. člena tega pravilnika in v obliki, v kakršni so dane v promet, ne predstavljajo nikakršne fizikalno-kemijske nevarnosti za zdravje ljudi ali okolje, so mogoče izjeme pri označevanju in pakiranju.

(2) Urad RS za kemikalije (v nadaljnjem besedilu: URSK) lahko:

- a) odobri, da se označevanje izvede na drug primeren način na embalaži, ki je ali premajhna ali kako drugače neprimerna za označevanje v skladu z 10. in 11. členom tega pravilnika;
- b) odobri označevanje na kakšen drug ustrezen način oziroma izjemoma celo opustitev označevanja na embalaži, ki ni v skladu z 10. in 11. členom tega pravilnika oziroma če gre za snovi, ki niso niti eksplozivne, zelo strupene ali strupene, pod pogojem, da je količina snovi v posamezni embalažni enoti tako majhna, da ne predstavlja nevarnosti za osebe, ki z njo ravnajo, jo uporabljajo ali kako drugače pridejo v stik z njo;
- c) odobri izjemoma drug primeren način označevanja tudi za eksplozivne, zelo strupene ali strupene snovi, če so embalažne enote premajhne za izvajanje zahtev iz 10. in 11. člena tega pravilnika in, če snov ne predstavlja nevarnosti za osebe, ki z njo ravnajo, jo uporabljajo ali kako drugače pridejo v stik z njo.

(3) Pri označevanju in pakiranju nevarnih snovi ni dovoljeno uporabljati simbolov, znakov, napisov za opozarjanje na nevarnost, R stavkov in S stavkov, ki bi bili drugačni od tistih, ki so navedeni v tem pravilniku.

13. člen (oglaševanje in prodaja na daljavo)

(1) Oglaševanje nevarnih snovi ne sme vsebovati zavajajočih ali neresničnih podatkov o nevarnih lastnostih snovi ali drugih zavajajočih sporočil o namenu in načinu uporabe. Oglasi za nevarne snovi ne smejo neposredno ali posredno:

- navajati, da snov ni nevarna ali da je manj nevarna, kot je v resnici,
- vzpodbujati k nekontrolirani, neracionalni ali nepravilni uporabi nevarne snovi.

(2) Pri vsakem oglaševanju nevarne snovi, ki kupcu omogoča sklenitev prodajne pogodbe, ne da bi pred tem videl etiketo za to snov (pogodbe, sklenjene na daljavo), mora biti del oglasa namenjen posredovanju podatkov o nevarnih lastnostih, ki so navedeni na etiketi. Ta del oglasa mora biti jasen, čitljiv in razumljiv in mora vsebovati v slikovni, govorni ali kombinirani obliki najmanj:

- podatek o razvrstitvi snovi (npr. "snov je jedka" ali "snov je nevarna za okolje"), pri slikovnih oglasih pa tudi grafični simbol za nevarnost,
- R stavke,
- splošno opozorilo, ki se glasi: "Pred uporabo natančno preberite etiketo in upoštevajte navodila za uporabo!".

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

14. člen
(predpis, ki preneha veljati)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati pravilnik o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi (Uradni list RS, št. 35/05 in 54/07).

15. člen
(uveljavitev pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.:
Ljubljana, dne
EVA:

Zofija Mazej Kukovič
ministrica za zdravje

PRILOGA I

POSEBNE ZAHTEVE ZA ZAPIRALA, VARNA ZA OTROKE IN OTIPNA OPOZORILA NA NEVARNOST

Zapirala, varna za otroke in otipna opozorila

Posode vseh velikosti, ki so v splošni rabi, morajo biti opremljene z zapirali, varnimi za otroke in z otipnimi opozorili, če vsebujejo:

- snovi ali pripravke, ki so v splošni rabi in so razvrščeni kot zelo strupeni (T+), strupeni (T) ali jedki (C), zdravju škodljivi (Xn), zelo lahko vnetljivi (F+) ali lahko vnetljivi (F). Ta določba se ne nanaša na aerosolne razpršilce, ki vsebujejo snovi ali pripravke, ki so razvrščeni in označeni samo kot zelo lahko vnetljivi (F+) ali lahko vnetljivi (F);
- najmanj eno snov iz preglednice, v koncentraciji, ki je enaka ali večja od največje posebej navedene individualne koncentracije:

Št.	Identifikacija snovi			Mejna konc.
	CAS št.	Ime	EINECS št.	
1	67-56-1	Metanol	2006596	≥ 3 %
2	75-09-2	Diklormetan	2008389	≥ 1 %

Posode vseh velikosti, ki so v splošni rabi, morajo biti opremljene z zapirali, varnimi za otroke, če vsebujejo:

- snovi ali pripravke, ki so nevarni, če jih aspiriramo (Xn, R65) in so razvrščeni ter označeni skladno z določili točke 3.2.3 priloge VI Direktive sveta 67/548/EGS. Pripravki ali snovi, ki se dajejo v promet v obliki aerosolnih razpršilcev ali v posodi in so opremljeni z zapečatenim razprševalnim mehanizmom, pa ne potrebujejo zapiral, varnih za otroke.

A del -tehnične zahteve za zapirala, ki so varna za otroke, se uporabljajo:

- za zapirala za večkratno zapiranje: tehnične zahteve so navedene v ISO standardu 8317 (izdan julija 1989) in
- za zapirala za enkratno zapiranje: tehnične zahteve so navedene CEN standardu EN 862 (izdan marca 1997).

Opombe:

a) Ustreznost zapiranja embalaže glede na gornje zahteve, mora biti uradno potrjena s strani laboratorija, ki je akreditiran v skladu s standardi EN 45 000.

b) Posebni primeri:

Kadar je razvidno in dokazljivo, da embalaža onemogoča otrokom dostop do nevarne vsebine brez uporabe orodja, njeno preizkušanje po zgoraj omenjenih standardih ni potrebno.

V vseh drugih primerih in kadar se utemeljeno dvomi o ustreznosti zapiranja glede varnost otrok, sme pristojni državni organ od pravne ali fizične osebe, ki daje nevarno snov

oziroma pripravke v promet, zahtevati uradno dokazilo akreditiranega laboratorija o tem, da je:

- tip zapirala tak (tako konstruirano zapiralo), da ga ni potrebno preizkusiti v skladu, z zgoraj navedenimi standardi ali pa,
- zapiralo bilo preizkušeno in da ustreza zgoraj omenjenim standardom.

B del - tehnične zahteve za otipna opozorila

Zahteve za tehnično izvedbo otipnih opozoril na nevarnost so navedene v ISO standardu EN 11683 (izdan 1997)